

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

سازمان حفاظت محیط زیست - سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۵۲۴۰۰-۱ مورخ ۱۳۸۶/۹/۳ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه مدیریت، حفاظت و بهره برداری از غارهای کشور را به شرح زیر موافقت نمود:

آیین نامه مدیریت، حفاظت و بهره برداری از غارهای کشور

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - در این آیین نامه، واژه ها و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

ب - کارگروه: کارگروه غارشناسی ایران موضوع ماده (۳)

پ - غار: حفره ای واقع در سیمای طبیعی زمین که در اثر عوامل طبیعی یا به طور مصنوعی و دست کند ایجاد شده باشد.

ت - مناطق کارستی: مناطقی با سنگ های آهکی که در اثر وجود درز و شکاف، شدیداً تحت تأثیر انحلال آب باران و هوازگی قرار گرفته و جهت تشکیل غار مستعد می باشند.

ث - میراث طبیعی جهانی: موضوع ماده (۱) تصویب نامه شماره ۲۶۹۷۵/ت/۳۲۹۱۵ هـ مورخ

۱۳۸۴/۵/۴

ج - مناطق چهارگانه: مناطق موضوع بند (الف) ماده (۳) حفاظت و بهسازی محیط زیست

چ - ظرفیت برد گردشگری: میزان بازدیدکنندگان از یک ناحیه که ضمن حداکثر رضایتمندی

آنها، حداقل خسارت به منابع طبیعی وارد گردد.

فصل دوم - ارکان و وظایف کارگروه

ماده ۲- ترکیب اعضای کارگروه به شرح زیر است:

الف - سازمان حفاظت محیط زیست (رئیس کارگروه)

ب - سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

پ - وزارت صنایع و معادن (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور)

ت - وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور)

ث - وزارت نیرو

ج - وزارت کشور

چ - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ح - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)

خ - سازمان تربیت بدنی

د - نماینده معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور (سازمان نقشه برداری کشور)

ذ - یک نماینده از تشکل های غیر دولتی ذی ربط به انتخاب رئیس کارگروه

تبصره ۱ - نماینده تشکل های غیر دولتی ذی ربط به مدت دو سال انتخاب خواهد شد و

تجدید انتخاب وی بلامانع می باشد.

تبصره ۲ - رئیس کارگروه در سطح معاون سازمان و نمایندگان دستگاه های عضو حداقل در

سطح مدیر کل خواهند بود.

ماده ۳- رئیس کارگروه، بالاترین مقام مدیریتی کارگروه بوده که مسئولیت برنامه ریزی،

تدوین بودجه، نظارت، ساماندهی و هماهنگی امور کارگروه را عهده دار است.

ماده ۴- دبیر کارگروه از کارکنان سازمان است که توسط رئیس کارگروه تعیین شده و

مسئولیت اداره امور دبیرخانه، برگزاری جلسات و هماهنگی با اعضا و پیگیری مصوبات کارگروه را برعهده دارد.

ماده ۵- محل دبیرخانه کارگروه در سازمان خواهد بود.

ماده ۶- شناسایی، مطالعه و تهیه طرح جامع حفاظت و بهره برداری از غارها، برنامه ریزی و

تنظیم دستورالعمل، امور فرهنگی، آموزشی و همکاری های بین المللی در خصوص نحوه حفاظت و

بهره برداری از غارهای کشور و هماهنگی بین دستگاه های ذی ربط با رعایت قوانین و مقررات مربوط، بر عهده کارگروه می باشد.

ماده ۷ - کارگروه در راستای اجرای بهینه وظایف خود، حسب مورد دارای کارگروههای فرعی در استان ها می باشد. نحوه تشکیل و اداره کارگروه های فرعی و حدود اختیارات آنها، بر طبق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب کارگروه می رسد.

ماده ۸ - سطح همکاری و نحوه تعامل هر یک از دستگاه های عضو با کارگروه در چارچوب اهداف و وظایف آنها به شرح زیر تعیین می گردد:

الف - سازمان حفاظت محیط زیست

- ۱ - انجام وظایف مربوط به دبیرخانه کارگروه
- ۲ - تهیه و اجرای طرح های مطالعاتی جهت اکتشاف و معرفی غارهای طبیعی کشور
- ۳ - کشف و شناسایی غارهای مشمول میراث طبیعی جهانی و حفاظت از آنها
- ۴ - بررسی وضعیت اکو سیستم موجود در غارها و شناسایی پوشش گیاهی و تنوع جانوری مربوط
- ۵ - مطالعه و امکان سنجی غارهای واجد ارزش های زیست محیطی خاص به منظور حفاظت و بهره برداری پایدار

ب - سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- ۱ - مطالعه و ارائه طرح های گردشگری در چارچوب ضوابط و مقررات ذی ربط و صدور پروانه گردشگری جهت بازدید از غارهای خارج از مناطق چهارگانه
- ۲ - شناسایی و کشف آثار ارزشمند باستانی، فرهنگی و تاریخی موجود در غارها و حفاظت از آنها با رعایت مواد (۹) و (۱۰)

پ - سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور

- ۱ - همکاری در انجام بررسی های زمین شناسی شامل مطالعات سنگ شناسی، فسیل شناسی، آب شناسی و زمین ساختی در غارها
- ۲ - همکاری در راستای بررسی و معرفی مناطق کارستی کشور جهت شناسایی و اکتشاف غارهای جدید

ت - سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور

۱ - همکاری در شناسایی و معرفی غارهای طبیعی واقع در عرصه های تحت مدیریت سازمان مذکور

۲ - همکاری در تهیه و اجرای طرح های منابع طبیعی و آبخیزداری در محدوده های واجد غارهای مرطوب و آبی در چارچوب ضوابط کارگروه

۳ - همکاری در جهت اعمال قوانین و مقررات مربوط به حفاظت از جنگل ها و مراتع کشور در حریم غارها

ث - وزارت نیرو

۱ - همکاری در جهت حفاظت و بهره برداری مجاز از منابع آبی موجود در غارها

۲ - همکاری در تنظیم و اجرای ضوابط مربوط به بهره برداری از آبهای زیر زمینی در حریم غارها

ج - سازمان تربیت بدنی

۱ - ارائه خدمات مربوط به غارنوردی و غارپیمایی در جهت شناسایی و اکتشاف غارها

۲ - برگزاری و هدایت دوره های غارنوردی و غارپیمایی در چارچوب ضوابط کارگروه

۳ - ارائه خدمات امداد و نجات در غارهای کشور و برگزاری دوره های آموزشی مرتبط

چ - سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح

۱ - همکاری جهت نقشه برداری و مساحی داخل غارها

۲ - همکاری در تهیه اطلس و نقشه غارهای کشور

ح - وزارت کشور

۱ - حمایت و پشتیبانی لازم جهت افزایش قدرت اجرایی و نظارتی کارگروه در راستای حفاظت و بهره برداری از غارهای کشور

۲ - همکاری در تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت شناسایی، حفاظت و بهره برداری پایدار از غارهای کشور بنا به پیشنهاد کارگروه های استانی توسط استانداری ها از محل اعتبارات تملک دارایی استانی

خ - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

همکاری در انجام پژوهش ها و تحقیقات علمی پیرامون مباحث مختلف غارشناسی، برگزاری نشست های علمی و کارشناسی و حمایت از مقالات و پایان نامه های مرتبط با علوم غارشناسی

د - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور (سازمان نقشه برداری کشور)

همکاری در تهیه اطلس و نقشه غارهای کشور

ذ - تشکل غیر دولتی ذی ربط

همکاری در زمینه شناسایی، پژوهش، حفاظت و بهره برداری پایدار از غارها

فصل سوم - حفاظت از غارها

ماده ۹ - مسؤولیت حفاظت از غارهای موجود در مناطق چهارگانه و میراث طبیعی جهانی، بر عهده سازمان بوده و تابع قوانین و ضوابط حاکم بر مناطق یادشده می باشد.

ماده ۱۰ - مسؤولیت حفاظت و نگهداری از غارهای خارج از موضوع ماده (۹) در چارچوب ضوابط کارگروه بر عهده سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری می باشد که با اولویت استفاده از بخش غیر دولتی صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۱ - کارگروه موظف است فهرست غارهای واجد ارزش حفاظتی را با رعایت قوانین و مقررات مربوط تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۱۲ - کارگروه مکلف است ضوابط مربوط به حریم حفاظتی غارها را با در نظر گرفتن تنوع و درجه بندی حفاظتی غارها تهیه و به تصویب مراجع ذی ربط برساند.

ماده ۱۳ - انجام فعالیت های زیر در محدوده و حریم غارهای موضوع ماده (۱۱) ممنوع می باشد:

الف - ورود اشخاص و اشیاء به داخل غارها بدون هماهنگی با کارگروه های استانی

ب - آسیب رساندن، کندن و خارج نمودن ساختارهای زمین ساختی داخل غار و هرگونه تغییر در سیمای طبیعی غارها و حریم آنها، به استثنای موارد مربوط به پژوهش های علمی و غارنوردی که به تأیید کارگروه خواهد رسید.

پ - تغییر شرایط روشنایی داخل غارها بدون انجام بررسی و تأیید کارگروه، به جهت جلوگیری از بروز آثار سوء بر روی عوامل حیاتی و غیر حیاتی درون غار.

ت - هر گونه عملیاتی که منجر به تغییر فون و فلور داخل غارها گردد و یا شرایط زیست موجودات زنده درون غار را بر هم زند.

ث - استفاده از سوخت های فسیلی و افروختن آتش به هر منظور در داخل غارها، به استثنای مواردی که به تأیید کارگروه های استانی خواهد رسید.

ج - تخلیه مستقیم و غیر مستقیم هر نوع فاضلاب انسانی و صنعتی و نیز دفن هر گونه پسماند در غارها و حریم آنها.

چ - هر گونه تخلیه مستقیم آب موجود در غارها، به استثنای مواردی که ضرورت آنها به تصویب کارگروه می رسد.

تبصره - ضوابط و دستورالعمل های مربوط به موارد فوق، توسط کارگروه تصویب و ابلاغ خواهد شد.

فصل چهارم - بهره برداری از غارهای موضوع ماده (۱۱)

ماده ۱۴ - بهره برداری از غارهای موضوع ماده (۱۱)، جز در موارد زیر ممنوع می باشد:

الف - انجام فعالیت های طبیعت گردی با رعایت موازین زیر:

۱ - ارائه طرح امکان سنجی و ارزیابی زیست محیطی از سوی متقاضیان بخش دولتی و غیردولتی جهت بررسی در سازمان

۲ - اخذ مجوز بهره برداری از دستگاه های موضوع مواد (۹) و (۱۰)

۳ - بررسی و اتخاذ تدابیر ایمنی مصوب کارگروه از سوی بهره بردار

۴ - رعایت دقیق مسیر های بازدید داخل غار که قبلاً" توسط کارگروه بررسی و تعیین شده باشد

۵ - رعایت ظرفیت برد گردشگری در بازدید از غارها

۶ - رعایت سایر موارد حفاظتی موضوع فصل سوم

ب - انجام فعالیت های زراعی، باغداری و دامداری مجاز در مستثنیات حریم غارهای موضوع ماده (۱۰)

پ - سکونت اشخاص در سکونت گاههای مجاز واقع در حریم غارها

تبصره ۱ - دستگاههای موضوع مواد (۹) و (۱۰) مجاز هستند براساس آیین نامه ای که توسط کارگروه تنظیم می گردد، نسبت به خرید حقوق دامداریهای مجاز، کشاورزان، باغداران و سکونت گاههای واقع در حریم غارها اقدام نمایند.

تبصره ۲- غارهای جدیدی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی کشف می گردند، توسط دبیرخانه کارگروه با حفظ نام کاشف ثبت خواهند شد.

تبصره ۳- در بهره برداری مجاز از غارها، کاشفان مربوط در اولویت می باشند.

ماده ۱۵- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلف است صددرصد درآمد حاصل از فعالیتهای گردشگری در غارهای تحت حفاظت خود را به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.

فصل پنجم- امور حقوقی و مالی

ماده ۱۶- دستگاههای موضوع مواد (۹) و (۱۰) موظفند در چارچوب قوانین و مقررات موجود با متخلفان از مقررات این آیین نامه برخورد نمایند و اقدامات حقوقی و قضایی لازم را به عمل آورند.

ماده ۱۷- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است اعتبارات موردنیاز جهت اجرای این آیین نامه را همه ساله در ردیف ویژه کارگروه غارشناسی ایران در بودجه سنواتی سازمان پیش بینی نماید.

محمد رضا رحیمی
معاون اول رییس جمهور

رونوشت: دفتر رییس جمهور، دفتر معاون اول رییس جمهور و دفتر هیئت دولت.